

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTAMĂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

ORTODOXIA DIN POLONIA

Vizita pe care I. P. S. Mitropolit *Dionisie* al Bisericii ortodoxe din Polonia a făcut-o României, își are semnificația ei specială ce merită să fie relevată.

Mai întâi, pentru că ea a depășit caracterul unui act de natură strict bisericească, îmbrăcând forme oficiale de Stat, și al doilea fiindcă se produce într'un moment când un mare emisar al *Vaticanului* cutreeră însoțit țara, punând la cale noi ofensive catolice.

Căderea Rusiei pravoslavnice sub cunțul asasin al comunismului fără Dumnezeu, a pus de fapt ortodoxia ecumenică într'o situație din cele mai dificile. Prăbușindu-se coloana ei cea mai puternică, erau temeri legitime că de acum vechea și glorioasă Biserică sobornicească a intrat pe calea unui declin vertiginos, din care nu va mai putea fi salvată. Bolșevismul marxist îi cântă prohodul în execuții sângeroase și incendieri sălbatece, cum nu s'au mai înregistrat din vremea cumplitelor perzecuții romane, împlântând, cu rânjet de fiară, în ruinele sfintelor altare chipul hidos al lui *Iuda* vânzătorul.

Această furtună apocaliptică departe de a intimida ortodoxia, o îndemnă la rezistență nebănuită acolo pe întinsele stepe rusești, stârnind prin jertfele de mucenici ale Clerului simpatia lumii întregi. În aceeași vreme însă, Bisericile ortodoxe din celelalte țări au simțit nevoia unei apropieri mai strânse, ca din schimbul de idei și cântărirea primejdiilor comune, să răsară o epocă nouă de colaborare și renaștere spirituală în concepția veche apostolică. Bisericii noastre i-a revenit acum cinstea deosebită de a fi — prin prestigiul și forța ei — diriguitorul acestei mari mișcări de concentrare și afirmare ortodoxă. S'o recunoaștem, că în situația dată și cu mijloacele de cari dispune ea știe face

față încrederii acordate și răspunderilor asumate. Congresele panortodoxe, îndreptarea calendarului, conferințele teologilor, sfaturile și lucrările importante pentru convocarea sinodului ecumenic, înlăturarea schismei bulgare, instituția schimbului de studenți teologi și altele, își datorează inițiativa și realizarea în cea mai mare măsură Patriarhiei române.

Dar iată biserica ortodoxă din Polonia, care mărturisește prin glasul cârmuitorului ei venit la București, că în lupta pentru dobândirea *autocefaliei* cel mai prețios concurs l-a primit din partea noastră. Iar în ce privește organizarea canonică a Bisericii, soborul general, chemat s'o discute în cursul, a consimțit prin conducătorii lui firești, să plece dela principiile încercate ale Statutului nostru bisericesc. Mirenii vor avea deci și ei un rol însemnat în viața internă, grație experiențelor fericite constatate în Biserica românească.

Ortodoxia din Polonia se constituie, prin urmare, pe temeiuri similare cu ale noastre, având autonomie și o structură democratică, ce asigură colaborarea tuturor forțelor vii ale Bisericii. Chiar astăzi ea face dovada unei înțelegeri depline a concepțiilor moderne, când a stabilit, că ritualul se va face în *limba* credincioșilor de rasă diferită, în speță ucrainiană, polonă și rusă. Prin aceasta se cultivă armonia între fideli Bisericii, sporindu-i vitalitatea interioară și posibilitățile de acțiune în afară. Și de sigur nu e puțin lucru un bloc ortodox, ce numără către 5 milioane de suflete.

Dacă cele două State aliate, a căror prietenie s'a cimentat prin călătoriile triumfale recente, făcute de șefii lor iluștri, privesc cu satisfacție raporturile calde dintre Bisericile lor ortodoxe, cu atât mai mult profită Biserica ecumenică pe urma lor. Priviți, cu câtă furie atacă

deoparte pacea lumii, *dușmanii lui Hristos*, anarhizând țările și făcând să curgă în valuri sângele războaielor fratricide, iar de alta *imperialismul catolic*, restaurat în suveranitatea lui politică, începe asalturile îndrăznețe pentru dărâmarea *ortodoxiei*, ce-i stă în drumul cuceririi universale. Vedeți cum operează în Iugoslavia, la noi, în Grecia, etc., unde prin intrigă și corupție, delațiune și amenințare învrăjbește fiii aceluiaș neam, zguduind chiar unitatea lor națională.

„Ferice de omul care rabdă ispita, că fiind încercat va primi cununa vieții pe care a făgăduit-o Domnul celor ce-l iubesc pe dânsul.“

Iacob 1, 12.

Ortodoxia primejduită trebuie să se apere în fața ofensivei *Vaticanului*, unindu-și puterile și *solidarizând* toate conștiințele ortodoxe din Statele globului. În această luptă defensivă, biserica ortodoxă din Polonia — obiectiv al mitralierei catolice — reprezintă un factor de seamă. Iată, de ce este binevenită vizita I. P. S. Mitropolit *Dionisie* din Varșovia. Ea încheagă un front, ce trebuie să ne asigure biruința împotriva *Moscovei* ca și a *Vaticanului*.

SFINȚIREA BISERICII dela castelul regal din Lăpușna.

M. S. Regele Carol II-lea, călăuzit de gândul înalt al consolidării Patriei întregite pe temeiul de granit al vieții religioase, n'a scăpat nici o ocazie însemnată spre a sublinia această mare preocupare și a sprijini acțiunile generoase menite a-i da întrupare. Ortodoxia și-a găsit în M. S. Regele pe cel mai luminat ctitor, cum ne-o dovedesc atâtea realizări mari de ieri și de azi. Un exemplu impresionant ni l-a dat zilele trecute, prin înălțarea unei biserici de arhaică frumusețe lângă castelul de vânatoare dela Lăpușna, jud. Murăș.

Biserica de lemn cu o vechime dela anul 1779, a fost

Cuvântarea P. S. Episcop Nicolae Colan.

La sfârșitul sf. Liturghii P. S. Sa a rostit următoarea cuvântare de neîntrecută frumusețe duhovnicească:

„Sire,
Măria Voastră,

Cu adâncă evlavie și cu nemăsurată bucurie am săvârșit târnosirea acestui sfânt și dumnezeesc lăcaș de închinare.

Durat dintru'nceput în satul Comori (jud. Mureș) din stejarii falnicilor noștri codrii, el a fost mărturie cumplitelor vremi

mutată din comuna Chinciș-Comori jud. Mureș și reconstruită în acest minunat colț de natură românească, înconjurat de falnice păduri de brad.

Podoaba bisericii este vechea ei pictură bizantină din 1783, aplicată acum două secole de meșteri evlavioși pe pereții ciopliți din stejari rezistenți.

Sfințirea s'a săvârșit în ziua de 23 Septembrie în prezența M. Sale Regelui Carol II-lea, a Marelui Voevod Mihai de Alba-Iulia și a suitei selecte, de către P. S. S. Episcopul *Nicolae Colan* al Clujului asistat de un sobor de preoți.

de robie ce-au trecut peste poporul român din Ardeal; iar acum se luminează și se veselște, căci mărirea neamului peste el a strălucit.

Mutată la delicata dorință a Majestății Voastre, această sfântă biserică Vă va fi aici loc de rugăciune, de mângâiere și de întărire sufletească ori de câteori „gura de raiu“ a Lăpușnei va fi cinstită cu bucuria de a Vă avea în cuprinsul ei, spre a Vă ușura câteva clipe de greaua sarcină ce V'apasă

auguștii umeri — cârmuind cu atâta înțelepciune Țara spre des-șinul ei de mărire.

În elocvența dorință a Majestății Voastre — astăzi înfăptuită — Neamul va vedea cu negriță bucurie încă un semn al nestrămuratei legături dintre M. Voastră și Biserica dreptmăritoare a strămoșilor noștri. Și astfel așezarea sfântului locaș în preajma Castelului Regal echivalează cu una dintre cele mai înalte lecții de pedagogie națională.

Sire,
Măria Voastră,

Cu prilejul acestui praznic duhovnicesc Vă rog să-mi îngăduiți bucuria de a lăsa acestei Sf. biserici un modest dar, tot duhovnicesc:

Noul Testament tipărit la Bălgradul Ardealului în 1648 de către Mitropolitul Simion Ștefan, cea dintâi carte sfântă a Legii celei nouă, tipărită în românește. Harnicul și înțeleptul talmăcitor spune în predosloviasa, că s'a silit să talmăcească Cuvântul Domnului „așa, cum să'nțeleagă toți.“ Voia, ca prin unitatea graiului, în care se va propovedui înțelepciunea dumnezeiască, să se păstreze și să se întărească unitatea sufletească a Neamului, până când — prin vrerea Părintelui cereșc — se va înfăptui și unitatea lui politică.

Visul Mitropolitului Simion Ștefan s'a împlinit. Astăzi întreaga nație românească se bucură de plinirea lui. Se bucură și cântă imn de slavă Celui ce ne-a izbăvit:

Lăudați-l, că e mare Dumnezeu
Ce-a păzit cu mână tare pe
Român, poporul său!
El din veci ne-a fost Părinte și
Stăpân,
Nici de astăzi înainte n'o să uite
pe Român.
(Ion Al. Lapedatu).

Doamne, ceta ce cu îndurarea Ta ai scos neamul românesc din laturea și umbra morții la lumina libertății lui naționale, povățuește-l și de aci înainte pe căile cele bune ale credinții și iubirii frățesti, iar pe Prea luminatul și de Hristos iubitorul nostru Rege Carol II și pe Măria Sa Marele Voevod Mihai, împreună cu întreaga auguștă familie regală, păzește-i întru mulți, fericiți ani! Amin.“

Majestatea Sa Regele a fost însoțit la această sărbătoare de: Măria Sa Marele Voevod Mihai de Alba-Iulia, Principele de Wied, Principele Friedrich de Hohenzollern, Excelența Sa Anton Mocioni, Baronul Halberg-Germania și dnii von Krammon-Germania, Maior Ilie Radu, I. B. Popescu administratorul Vânătorilor Regale, Colonel Spiess.

După terminarea ceremoniei, M. Sa a reținut la masă pe lângă oaspeții amintiți mai sus, pe P. S. Episcop Nicolae, pâr. cons. eparhial Dr. Seb. Stanca, pâr. prot. I. Maloș din Reghin, prefectul județului și conducătorii regionali ai Capsului.

† Dr. Candin David

S'a stins încă unul din vrednicii fii ai neamului și bisericii noastre în persoana avocatului Dr. C. David din Abrud. Crescut în spiritul sănătos al liceului Șaguna din Brașov, defunctul a adus în viața publică o conștiință viguroasă de naționalism și ortodoxie, ce i-a atras din vreme simpatia și prețuirea cercurilor românești din Transilvania. Moț dârz, dintr'o bucată, mergea pe linia demnității și a omeniei, neînțelegând să cedeze în fața ispitelor sau dificultăților. Luptător convins și fără frică de dușmani, el a stat acolo în zădărniciul Abrudului istoric în capul tuturor acțiunilor naționale, servindu-le cu bărbăție și jertfe. Cea mai sfântă

bucurie a vieții lui a fost clipa, când îmbrăcat într'un mândru costum țărănesc a condus cetele de Moși la Alba-Iulia zilei de 1 Decembrie 1918.

La fel a activat și în Biserică, fiind membru în toate corporațiunile ei. Sub aparența modestă a figurii lui de roman, batea o inimă caldă de creștin ortodox gata să sară în orice ceas de nevoie la apărarea altarelor și la sacrificii materiale pentru instituțiile bisericești. De aceea moartea lui la vârsta de 59 ani înseamnă o reală pierdere pentru eparhia noastră.

Înmormântarea a avut loc în ziua 25 Septembrie c. la Abrud, cu participarea unui public foarte numeros. Prohodul a fost săvârșit de către P. C. prot. P. Popovici, Al. Baba și I. Fodorean, răspunsurile fiind date de corul meseriașilor sub conducerea prof. C. Hagea.

S'au rostit panegirice duitoase de către cei trei preoți slujitori, cum și de reprezentanții diferitelor Instituții și organizații din cari făcea parte regretatul C. David.

Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii.

PREOTUL ȘI LUMEA DE AZI

Trăim veacul celui mai implacabil materialism. Afirmare, pe care tu preot, chemat să calci pe urmele lui Hristos, o constăți aproape în toate manifestările lumii de azi. „Dacă cronicarul de peste cine știe câte sute de ani va încerca să cuprindă lapidar, în două cuvinte, fizionomia culturală a veacului nostru, nu va găsi decât o singură formulă „veacul mașină“. (P. S. Sa N. Colan: Biblia și intelectualii). Pe de altă parte: ignoranța, superficialitatea, zăpăceala și desorientarea, stăpânesc în bună parte viața spirituală. Nu e de mirare dacă în atari împrejurări, păcatul însușește toate calitățile de a fi considerat drept modă, sau drept semn de distincție.

O confuzie a păcatului cu virtutea pare logică acolo, unde trăirea în duhul adevărului e de-a-dreptul absentă. Așa ceva, cerând un aport de viață spirituală intensă, „veacul“ nostru „mașină“ nu poate să dea.

Sub astfel de preocupări diametral opuse problemei mântuirii, preotul, misionarul altei „lumi“, nu va mai putea asista impasibil la golirea totală a lui Dumnezeu din sufletele oamenilor. O intensificare a aposto-

latului în senz misionar, se impune pe zi ce trece. Trebuie să dovedim că în adevăr „ai lui Dumnezeu împreună lucrători suntem, ai lui Dumnezeu arătura, ai lui Dumnezeu zidire“. (I. Cor. 3, 9).

Mântuitorul ne-a lăsat o Biserică vie și activă. Chemarea noastră e să lucrăm înainte pe linia trasată de Fiul lui Dumnezeu. Să înlocuim acel creștinism de suprafață, prin creștinismul *convingerii*, prin cultivarea cu abnegațiune a sămânței dumnezeiești.

Numai printr'o rodnică evanghelizare, vom aduce lumea la o interiorizare a credinței și la o spiritualizare a vieții. Pentru aceasta însă, ni-se cere nouă în primul rând o trăire în Hristos. Să trăiești adecă în lume și totuși în afară de ea. Să stai mereu în ochii lumii ca o pildă, stimulând dorința de a te urmări, de a face ca tine. Să fii pururi o carte deschisă, în care lumea să citească altceva decât ceea ce tu biciuești în năravul ei... „Așa să ne socotească pe noi fiecare: ca slujitori ai lui Hristos și ca iconomi ai tainelor lui Dumnezeu“. (I. Cor. 4, 1). Astfel trăind, imperativul mesianic nu va mai fi literă moartă:

FOILETON

Un teolog învățat: Iosif Olariu.

H. Opera.

Iosif Olariu, trăiește în mediul ortodox și românesc al Caransebeșului. Teologia de aici avea o veche tradiție eulturală. Începuturile ei, sunt a se căuta în Institutul Clerical din Vârșeț, întemeiat de Patriarhul Ștefan Stratimirovici prin rezoluția din 17 Decembrie 1820.¹⁾ În 1821 se deschide secția sârbească, iar în 1822, cea românească. La Episcopia Vârșețului, era de fapt școală clericală mai veche,²⁾ dar Institutul se'ntemeiază la data pomenită. La Vârșeț, azi există un liceu și o școală normală românească susținute de Statul român. În trecut, Vârșețul era centru cultural românesc destul de important. În — Universalis Schematismus Ecclesiasticus Venerabilis Cleri Orientalis, Anno 1843/4, Editio Secunda, publicat de Patriarhul Raiacici, găsim printre profesori pe An-

¹⁾ Iosif Băl. n și Andreiu Ghidiu — Monografia orașului Caransebeș.

²⁾ Idem.

dreiu Șaguna, Ignatie Vuia, Lazar Stefanoviciu și Nicolae Tincu Velea.

În Caransebeș, Iosif Olariu, se'ncadrează în ritmul culturii și cu o pasiune de savant, publică diverse opere științifice, cari sunt prima încercare de a scrie opere de teologie științifică în românește. Înainte de a trece la opera teologică propriu zisă, țin să remarc și activitatea sa de ziarist și de editor al Anualelor dela Caransebeș.

„Foia Diecezană“, întemeiată la 1885, e organul Episcopiei de acolo, dar e în același timp și o tribună de luptă pentru biserică și neam și un loc de creație literar-teologică, prin studiile cari se publică. Iosif I. Olariu, a fost vre-o 10 ani directorul acestei reviste. Ca director, a colaborat cu diverse studii și articole, dar aceste studii nu le-am putut răsfol, fiindcă Biblioteca Universității din Cluj, nu are decât câteva numere.

Ca director al Seminarului Teologic, publica în fiecare an câte un Anuar. În fiecare scria cronică anului, dar n'o semna. Nici colecția anualelor n'am putut-o răsfoi, fiindcă nu există la Biblioteca Universității.

Trecând acum la opera teologică a lui Iosif

Olariu, pentru a o putea analiza, cred potrivit a aplica principiul diviziunii. Spre a studia mai ușor aceste opere, voi admite împărțirea teologiei în patru grupe de discipline¹⁾: 1. Teologie sistematică 2. Teologie istorică. 3. Teologie biblică. 4. Teologie practică. Voi încerca să fac o scurtă analiză a operelor lui Iosif Olariu, împărțindu-le în aceste 4 grupe.

1. Teologie sistematică. În domeniul teologiei sistematice, Iosif Olariu a publicat la 1907 — „Manual de Teologie Dogmatică Ortodoxă“ (Caransebeș, Tip. Diecezană, în 8°, 812 p.)

Această dogmatică umplea un gol important în literatura teologică românească. Mult timp a fost (și e și azi în parte) manualul studentului în teologie și cartea de orientare a preotului.

Începe cu un capitol general despre dogmatică și despre istoricul ei.

Capitolul despre Dumnezeu, îl împarte în 2 secțiuni: 1. Despre Dumnezeu în sine (Unul în ființă, Însușirile generale și speciale, Despre Sf. Treime). 2. Lucrarea dumnezeiască în afară de sine (Despre Dumnezeu creatorul lumii). Împăr-

¹⁾ Dr. I. Vască — Curs de metodologie teologică.

văzând faptele noastre, vor preamări pe Tatăl din cer.

În fața atâtor idei și curente străine, în fața ignoranței și desorientării, preotul nu va mai putea rămâne numai ceea ce a fost: un păstrător de tradiții, de datini, în stare statică. Astăzi, ni se cer cât mai multe cunoștințe în toate domeniile, începând cu aprofundarea sistematică a dumnezeieștii Scripturi pentru o cât mai deplină familiarizare cu adevărurile credinței și moralei creștine.

Biserica trebuie să fie vie și activă, iar noi, dinamul „creator de viață spirituală morală și socială în senz creștin”. Creștia implică în sine: efort, luptă, suferință. Per aspera ad astra... „Ci spre aceasta ați fost chemați, că și Hristos a pătimit pentru voi lăsându-vă pildă, ca să urmați urmele lui”. (I. Petru 2, 21). Altă cale, decât cu Hristos și prin El la adevăr și viață, nu știm.

Se vorbește tot mai insis-

tent despre o lume modernă și despre omul modern, care ține pas cu lumea în ritm grăbit fără popasuri pentru cele suflatești. Aceasta să nu ne descurajeze. Atâta vreme cât posedăm *grăunțele vieții vecinice* în stare dinamică, el va putea dospî frământătura modernă a lumii.

„Grăunțele” e doar’ mai vechiu ca pământul și mai „modern” decât modernismul greșit al lumii de astăzi... „Cerule și pământul vor trece, dar cuvintele mele nu vor trece”. (Luca 21, 33).

Un mare ierarh al Bisericii, punând problema dacă se poate încadra viața creștină în ritmul culturii moderne a zilelor noastre, răspunde: „să așezăm adevărurile vechi în lumina vieții moderne, să le apropiem de pulsul vieții de azi și vom înviora viața religioasă”.

Pr. DIODOR TODEA
Avram-Iancu

VIRTUTEA

II.

Lumea judecă numai după aparența externă; laudă pe fiecare, dacă nu comite delict, crimă, violare de lege și ajunge în conflict cu dreptul penal. În ochii lumii profane fiecare este în asemenea caz cel mai bun om, cel mai onest cetățean, cel mai distins patriot, cel mai demn părinte de familie, sau cea mai distină mamă... Ci atare laudă nimic nu valorează înaintea feții lui Dumnezeu. Căci El examinează voința liberă a omului: persistat-a oare aievea spre mai mare înălțime morală; devenit-a oare spre binele public activitatea sa de orice categorie prin virtuți și fapte nobile? Și creștinul dreptcredincios numai atunci este cu adevărat bun și virtuos, dacă a insistat să se apropie în asemănare de Dumnezeu și demn de Evanghelia lui Christos. La Dum-

nezeu nu este alegere sau distincție de persoană; la El numai virtutea și binele moral au preț. Pe El nu-L seduce strălucirea aurului și suveranitatea pământească. El consideră numai sufletul nemuritor, care s'a păstrat pe sine candid, cast, imaculat aici în lupta vieții terestre și a făcut bine pretutindeni, unde a putut. Fiii lumii perfide se omează cu bijuterii, cu veșminte scumpe și provoacă senzație, ca lumea să-i admire, să-i aplaude. Dar cu aceste bunătăți temporare, tranzitorii, nu se poate obține plăcerea lui Dumnezeu. Aceea vom dobândi-o numai așa, dacă ne vom aduna „comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă și nu le fură”. (Matei VI. 20).

Frăte creștin! Să-ți fixezi bine în memorie că înaintea lui Dumnezeu

trebuie să arătăm fapte bune; căci pentru obținerea fericirii eterne nu e suficient dacă am omis numai păcatul, ci trebuie să progresăm și în virtute, dacă dorim să ne mântuim. Nu imita pe niște oameni puțin serioși, cari declară: „Colo mai târziu când voiu îmbătrâni, atunci voiu face binele, voiu fi virtuos, voiu trăi o viață plăcută lui Dumnezeu...” Ce amăgire de sine! Poate crede cineva că omul în bătrânețea sa, când îl părăsesc puterile sale trupesti și sufletești, va simți subit curaj, se va decide ferm — și ceea ce este mai principal — va primi dela Dumnezeu așa har, încât se va îndrepta complect pe calea virtuții? Doar pe timpul lui Solomon era deja proverb: „Dacă tânărul se învață pe calea sa, nici după ce va îmbătrâni, nu se va departa dela aceea” (Pildele: XXII. 6). Ce imbecilitate ar fi să nu cultivăm grădina inimii noastre până la sfârșitul vieții

și atunci deodată să semănăm și să secerăm!

De câteori se fac atenți părinții ca pe fiii lor să-i învețe din vreme cum să execute ei binele? Câte îndemnuri primește mereu tineretul ca să se deprindă cu moravuri bune? Dar câți părinți sunt preocupați de asta? Câți tineri se cugetă real și în adevăr la virtute? Sunt foarte puțini și numărul lor se împuținează continuu. Ce-i cauza că în inima oamenilor e atât de mică însuflețirea către virtute? Doar omul a primit dela Dumnezeu, inclinarea spre bine. În sfântul Botez primește har special, se sfințește și devine membrul Bisericii lui Hristos. În școală și în biserică se împărtășește de nenumărate doctrine, cari toate îl îndeamnă la bine, la virtute. Din partea lui Dumnezeu nimic nu lipsește ca omul să poată fi virtuos. Dar vina toată e de partea omului.

Pr. Căp. Dr. T. POTCAȘ, A.-Iulia.

INFORMAȚIUNI

Știre personală. După sfințirea bisericii dela castelul regal de vânatoare din Lăpușna, P. S. nostru Episcop Nicolae s'a oprit la întoarcere în Tg.-Murăș, fiind însoțit de pâr. consilier Dr. Seb. Stanca. Timp de o oră a vizitat instituțiile bisericesti de acolo, și în deosebi frumoasa catedrală ce face mândria eparhiei noastre. Clerul din oraș, în frunte cu pâr. prot. Ștefan Russu, a primit plin de bucurie, această inopinată vizită arhierască.

Sfințire de biserică. În comuna Cupșeni din prot. Lăpușului, credincioșii noștri au ridicat din jertfa lor o frumoasă biserică. Sfințirea ei se va face astăzi, 3 Octomvrie c., de către P. S. nostru Episcop Nicolae ajutat de un sobor de preoți. Va fi o aleasă sărbătoare sufletească pentru ortodoxia aceluia ținut. În numărul viitor vom publica o dare de seamă despre solemnitatea sfințirii.

Primirea făcută I. P. S. Mitropolit Dionisie al Poloniei. Sf. Sinod a ținut în ziua de 25 c. o ședință solemnă în palatul patriarhal, la care au luat parte ierarhii români, reprezentantul Min. de Culte, profesorii Fac. de teologie, însărcinatul de afaceri dela legația polonă și încă o seamă de clerici superiori. Deschizând ședința I. P. S. Patriarh Miron, dă cuvântul I. P. S. Mitropolit Visarion al Bucovinei, care salută pe I. P. S. Mitropolit Dionisie, P. S. Episcop Sava și P. C. arhieru Teofan în numele Bisericii române. Răspunde I. P. S. Mitropolit Dionisie, mărturisindu-și emoțiunea pentru primirea plină de căldură și arătându-și recunoștința pentru serviciile mari aduse ortodoxiei poloneze de către I. P. S. Patriarh Miron. A urmat un banchet oferit de I. P. S. Patriarh, unde s'au rostit cuvântări în-

țirea aceasta a dogmaticii — De Deo ab intra, De Deo ab extra — a făcut-o mai întâiu Teofan Procopovici și de atunci e aproape universal admisă în literatura dogmatică. Urmează problema soteriologică (Despre Dumnezeu Mântuitorul în general, Despre săvârșirea mântuirii noastre prin Iisus Hristos, taina răscumpărării), haritologia (Despre Dumnezeu sânjitorul sau împărțitorul mântuirii) și se termină cu capitoul despre „Dumnezeu judecătorul și răsplătorul”.

În prefață, spune că a consultat pe Macarie, iar dintre apusenii pe Heinrich, Scheelben, Kuhn Perrone, Thomasius, Kahnis, etc.

Manualul are aparat critic foarte bogat. Se fac trimiteri numeroase la operele patristice și se citează foarte mulți sfinți părinți în original.

2. *Teologia istorică.* În 1892, tipărește tot la Tipografia Diecezană, „Scrierile Părinților Apostolicești” (în 8°, 150 p.)

— „Pentru preot și teolog nu poate fi indiferent de a cunoaște sau nu ceea ce bărbați învățați și cu multă experiență au în scrierile lor cu privire la credință, cult, păstoria credincioșilor, disciplină, etc. Într'ânsele fiecare cărturar află le-

gătura bisericii de acum cu cea întemeiată de Hristos, iar păstorul sufletească în special mijloacele polemice, apologetice, foarte necesare la apărarea adevărurilor creștine. Acestea ne explică fericirea care a simțit-o Ieronim că a fost învățacelul lui Grigore Nazianzeanul și Didim dela Alexandria. Și fără îndoială oricare preot ar simți bucurie, de-ar putea consulta în anumite împrejurări pe Ignatie, Iustin Martirul, Irineu, Tertullian, amândoi Grigorie, Vasile cel Mare, Hrisostom, Augustin, etc. Limba însă în care au scris, pentru cei mai mulți este neînțeleasă. Serviciu mare cred s'ar face bisericii, dacă s'ar începe traducerea celor mai importante opuri ale acestor bărbați și s'ar forma o Bibliotecă a Părinților Bisericești”.¹⁾

Tot în prefață ne mai spune că traducerea de față a făcut-o după textul original edat de Gebhardt, Harnack și Zahn — Patrum apostolicorum Opera, textum ad fidem codicum et Graecorum et Latinorum adhibitis praestantissimis edi-

¹⁾ Dezideratul lui Olariu se va realiza (Vezi Răspunsul dat de Fac. de Teologie din București, la Apelul I. P. S. Patriarh Miron pentru traduceri patristice — în *Studii Teologice*, 1929. Vol. p. 133—139.)

tionibus recenserunt: (cei amintiți) Lipsca, 1887; consultând și textul original edat de Hefele.

Traduce — Epistola I a lui Clement către Corinteni, Epistola II a lui Clemente către Corinteni, Epistola lui Barnaba, Fragmentele lui Papia, Epistola către Diognet, Epistola lui Ignatie către Efezeni, Magnezieni, Traliani, Romani, Filadelfieni, Smirneni, Epistola Sf. Policarp, episcopul Smirnei și ieromartir către Filipeni, Martiriul sântului Policarp, Păstorul (lui Herma). Traducerea nu are note marginale, nici trimiteri bibliografice. Limba are multe particularități bănățene, dar păstrează în mod destul de fidel, sensul și chiar forma textului original.

În afară de această traducere, tot la teologia istorică, mai considerăm și diversele articole istorice ocazionale, scrise în „Foaia Diecezană”. Aceste articole au însă mai mult o importanță pur bibliografică.

(Va urma).

I. E. NAGHIU, stud. teol

■ ■ Abonați și răspândiți ■ ■
■ ■ „VIATA ILUSTRATA” ■ ■

suflete, ce accentuau prietenia celor două biserici și interesele lor comune în slujba păcii lui Hristos și a celor două națiuni aliate.

După masă înalții oaspeți au făcut rugăciuni la mormântul eroului necunoscut, depunând o coroană de flori.

A doua zi s'au făcut vizite la Ministerul de culte, la Școala Femeilor ortodoxe, la Ministerul de externe, etc. Seara dîne la legația Poloniei. A treia zi s'a făcut o excursie la mănăstirile Cernica și Pasărea, apoi la așezămintele din Moldova și Bucovina. Azi înalții oaspeți părăsesc România.

Festivitățile dela Alba-Iulia. În Ziua de 14 Octomvrie c. vor avea loc în Alba-Iulia mari festivități naționale, prilejuate de desvelirea monumentului închinat martirilor Horia, Cloșca și Crișan. Serbările se vor desfășura în prezența M. S. Regelui Carol II-lea și a misiunilor militare străine, cari vin la manevrele de toamnă. S'a hotărât să fie aduși 100.000 țărani din toate părțile țării, spre a defilă în fața marilor revoluționari ai poporului românesc. Va fi o puternică manifestație națională, cu adânc răsunset în viața țărânimii.

Alegerile pentru episcopia Maramureșului. Comisia de organizare a stabilit data alegerilor pentru membrii adunării eparhiale, cari vor fi în număr de 45, precum urmează: la 14 Oct. pentru clerici, la 18 Oct. c. pentru mireni. După constituirea Adunării eparhiale, se va face convocarea marelui colegiu electoral la București, care va desemna prin vot secret pe noul Episcop ortodox al Maramureșului.

Înzestrarea mănăstirilor. Citim într'un ziar din capitală următoarele: „Circulă zvonul că tocmai Casa pădurilor statului, este pe cale de a ceda anumitor injoncțiuni, susținând proiectul distribuirii în petice izolate loturilor cu care schiturile și mănăstirile au fost împroprietărite prin noua „Lege de înzestrare.“

Faptul constituie o gravă eroare. Pe deoparte se vor sacrifica inutil porțiuni din patrimoniul forestier al statului, cari vor cere întocmire de studii de punerea în exploatare, amenajamente, fiecare având ad-ția și gestiunea sa aparte, iar pe de alta, nici scopul lor nu va fi atins — ca în cazul normal al defalcării, de porțiuni mai mari strânse laolaltă în trupuri unitare — pentru toți cei îndreptățiți din raza unei Episcopii, Arhidieceze, sau pe Direcțiuni silvice.

Sperăm, că nu se vor ceda „injoncțiunilor“ insolite de care e vorba.

Importul de cărți și de ziare străine. Prin deciziunea ministerială Nr. 10.670, publicată în „Monitorul Oficial“ Nr. 218, introducerea și răspândirea publicațiilor periodice în țară a fost concesionată asociațiunii culturale „Astra“ din Sibiu. În ședința sa din 23 Septemvrie a. c., co-

mitetul central al „Astrei“ a hotărât ca exploatarea concesiunii să se facă în regie proprie și în acest scop a întemeiat un *oficiu de colportaj*, cu organizarea și conducerea căruia a încredințat pe dl *Dr. Seb. Bornemisa*, președintele secției social-economice al „Astrei“ și membru în consiliul nostru eparhial.

Protestul Bisericii iugoslave, contra Concordatului. Telegraful Român tipărește în traducerea păr. Tr. Scorobet protestul Sf. Sinod din Belgrad împotriva Concordatului. Este un document de rară energie, competență și patriotism, ce desvelește cu profundă îngrijorare pericolele ascunse în convenția nefericită. Vom căuta să-l reproducem și noi pentru cititori, spre a vedea că lupta violentă, stropită cu sânge, pe care o duce ortodoxia sârbească este deplin justificată.

Revolta popoarelor din Rusia sovietică. Reprezentanții popoarelor din republicile sovietice Apebeidjan, Caucazul de nord, Georgia, Turkestan și Ucraina au prezentat președintelui adunării Societății Națiunilor dela Geneva, un memoriu asupra situației grave, ce o au în Uniunea Sovietelor.

Autorii memoriului declară că regimul introdus în țările lor de către Soviete a atins culmea nedreptății și asupririi în ultimul timp. Apoi mai adaugă: „Făcând sforțări supraomenești spre a-și atinge scopul lor întemeiat pe justiție și drept, aceste popoare, care formează jumătate din întreaga populație a Uniunii Sovietelor, au ferma speranță că lumea civilizată le va acorda simpatia și un ajutor generos.“

Testament elocvent. Un elev însuflețit al lui Gheorghe Lazăr, pe nume Gheorghe Cristureanu din țara Bârsei, a ținut să-și lase averea sa gimnaziului nostru din Brașov. Probabil fiind că-și da seama că numai acolo se cultivă naționalismul înflăcărat al colegiului sf. Sava din București. În testamentul său, donatorul generos a adăugat și aceste 4 versuri pline de tâlc:

Școala din *Blaj* n'am învățat
Ci pe a lui Lazăr și pe a lui Eliad
Ce *românismul* ne-a dat
Când am fost degenerat.

Cine combate revenirea Secuizaților. Aflăm că la Sovata funcționează un preot catolic maghiar Török Mih. care de ani de zile este în conflict cu siguranța Statului, pentru agitațiile sale iredentiste. El blamează Statul, combate școala românească, și insultă în deosebi pe cetățenii ma-

ghiarizați cari vor să revină la vatra strămoșească. Limbajul ce li-l ține este acesta: „Cine trece dela religia catolică la alta, spânzură pe Dumnezeu.“ Ce nu știe inventa diabolica mentalitate papistă?

N'ar strica să vie și sancțiunile cuvenite din partea justiției.

Războiul catolic din Germania. În toate bisericile din Berlin a fost citită azi scrisoarea pastorală a episcopului catolic din capitala Germaniei prin care toți credincioșii sunt îndemnați să reziste atacurilor date de unele cercuri național-socialiste împotriva bisericii catolice.

Așadară nici vorbă de vr'o supunere în fața intereselor de stat, pe care le reprezintă Führerul. Coarda se întinde tot mai tare. Cui prodest?

Preotul Gergely din Ghimeș. Nu e vorba de un preot ungar, cum îl arată numele, ci de unul greco-catolic, care se pretinde român, dar îi place să-și scrie numele și acum pe tipicul arpadian. Dumineca trecută au avut loc la Ghimeș mari festivități culturale, sfințindu-se două clădiri școlare noi și localul primăriei. A fost o mare manifestație românească, la care a venit lume multă din regiunea Ciucului și Bacăului. Autoritățile au invitat la slujba religioasă ca celebrant și pe susnumitul preot, care însă a refuzat categoric să stea alături de cei doi preoți ortodocși. Mai mult, nici măcar ca asistent n'a vrut să ia parte, ci a așteptat terminarea slujbei într'un colț ascuns, ca apoi să apară de braț cu... colegul maghiar din localitate. Publicul a rămas profund indignat de această atitudine. Ce vreți, catolicul nu vroia să-și desmintă falnicul nume turanic.

— **Librăria Eparhială din Cluj** (Piața Cuza Vodă Nr. 6), fiind aprovizionată cu odoare bisericesti (cruci, candelă, odăjdii, prapori etc.) precum și cu toate cele necesare serviciului divin, — stă la dispoziția tuturor pentru efectuarea oricărei comenzi, mici sau mari, cari se execută prompt și cu îngrijire, pe lângă cele mai moderate prețuri.

Cum trăiesc minoritarii. O anchetă sociografică interpretată în satul maghiar Macău din județul Cluj, a constatat fapte vrednice de reținut. Numai din vânzarea laptelui la oraș, locuitorii incasează anual cam 2 milioane de Lei. Un mare număr dintre ei, circa 300 sunt în slujba CFR. Statul român plătește anual, în salarii și pensii, peste 6 milioane de Lei. Asemenea exemple pot fi găsite cu sutele, dacă le-am căuta. Oare

contele Bethlen, care fulgeră în congresul partidului maghiar dela Sf. Gheorghe contra Statului, cunoaște aceste date? Ele îl desmint și-l condamnă.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 6572—1937.

Comunicat.

Din partea Sfintei Arhiepiscopii a Sibiului primim înștiințarea că s'a tipărit în a doua ediție lucrarea „*Hristos în școală*“ de catehetul Dumitru Călugăr, din Arhiepiscopia Sibiului. Lucrarea cuprinde toate lecțiile de religie din primele patru clase primare, lucrate pe larg, cu întrebări și răspunsuri.

Având în vedere răsunsetul puternic pe care l-a avut prima ediție a acestei lucrări, epuizată, recomandăm C. Preoți și a doua ediție, care este revăzută și completată.

Exemplarul legat în pânză, având 536 pagini, costă 220 Lei și se poate comanda la Librăria noastră Eparhială din Cluj.

În aceleași condițiuni s'a tipărit și vol. II. din aceeași lucrare, pentru cl. V—VII, exemplarul costând tot 220 Lei.

Cluj, la 24 Sept. 1937.

Consiliul eparhial.

POSTA REDACȚIEI

Pr. Diodor Todea. Primim bucuros și alte contribuții. De preferință observații și sugestii din viața pastorală.

Pr. Z. M. Dej. Demersul nesocotit este o tristă realitate. Că a fost tratat în consecință nu-i nici o mirare. Până și uniți laici de marcă, au rămas dezolați de această lipsă de tact a Ierarhiei lor.

Nr. 564/1937 prot. (37) 2—3

CONCURS

Se publică concurs pentru ocuparea postului de *preot ajutător cu drept de succesiune* în parohia de cl. I. *Mihes*, din protopopiatul Luduș, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „*Renașterea*.“

Preotul ajutător va beneficia dela data intrării sale în funcțiune de următoarele:

1. Casă parohială, grădină și supraedificii gospodărești.
2. Sesiune parohială 32 jug. pământ productiv.
3. Stola îndatinată.

După pensionarea preotului titular Petru Șeulean, preotul ajutător va intra în toate drepturile de paroh titular și va fi luat în statele de plată pentru a primi și salariul dela Stat.

Candidații își vor înainta oficiului nostru protopopesc cererea cu documentele necesare în termenul fixat și cu prealabila noastră incuviințare se vor putea prezenta în parohie în vre-o Duminecă, sau sârbătoare pentru a se face cunoscuți poporului.

Candidații vor prezenta și actul de învoire dela P. S. Sa Episcopul nostru, fără care act nu vor fi admiși în candidare.

Luduș, la 16 Septemvrie 1937.

In înțelegere cu Consiliul parohial,

R. Popa, protopop.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.

„LA SFÂNȚA PATRIARHIE“

Atelier special de argintărie și toate obiectele

BISERICESTI

DUMITRU D. POPESCU & FIU

Furnizorul Sf. Patriarhii, Mitropolii, Episcopii și Biserici din țară

Medaliat cu medalia de aur 1928-29-30-31

Aleea Patriarhii No. 1 (Bibescu Vodă, 16) București
Tramvaele 3, 15, 20